

ARAPÇA EDATLAR

Osmanlı Türkçesiyle yazılmış metinlerde karşılaşılan Arapça edatlar Harf-i Cerrler ve Son Harfi Üstünlü Okunan Edatlar olmak üzere iki grupta toplanabilir.

1 – Harf-i Cerr’ler: Genel olarak Türkçedeki hâl/durum eklerini karşılırlar. Kelimenin başına gelirler. Kendileri bir Arapça tamlamanın ilk kelimesi (tamlanan) olabildikleri gibi, bir tamlamanın başında da yer alabilirler.

Tablo: Harf-i Cerr’ler, anlamları ve kullanım örnekleri

Harf-i Cerr	Anlamı	Kullanım Örneği	Örneğin anlamı
Bi - ب	-ile, -a,-e	Bi’t-talep – بالطلب	İsteğiyle,
		Bi inâyeti’llâh - بعناية الله	Allah’ın yardımıyla
Min(e)* – من	-dan, -den	Mine’d-dünyâ – من الدنيا	Dünyadan
		Min diyârî’s-sulh- من ديار الصلح	Barış diyarından
An(i) – عن	-dan, -den	Ani’l-kalb – عن القلب	Kalpten
		An samîmi’l-kalb – عن صميم القلب	Kalp samimiyetinden
Alâ(e) – على	üzere, -nın üzere, -ile	Ale’l-âde – على العادة	Olağan
		Alâ cemî’i’l-enbiyâ – على جميع الانبياء	Peygamberler topluluğu ile
Îlâ(e) – الى	-a kadar, -a, -e	Île’l-ebed – الى الابد	Sonsuza kadar
		Îlâ âhiri’l-harp - الى آخر الحرب	Savaşın sonuna kadar
Fî(i) – فى	-da, -de, içinde	Fi’dünyâ – فى الدنيا	Dünyada
		Fî târîhi’l-mezkûr – فى تاريخ المذكور	Sözü edilen tarihte
Ke – ك	Gibi, -nın gibi	Ke’l-evvel – ك الاول	Evvelki gibi
		Ke mâ fi’s-sâbık – كما فى السابق	Eskiden olduğu gibi
Li - ل	-nın için	Li’s-selâm – ل السلام	Barış için

	-a, -e	Li merzâti'llâh – لمرضاة الله	Allah rızası için
* Parantez içindeki harfler edatın harf-i tarifli kelimeye bağlanırken okunuşunu göstermektedir.			

Not: Harf-i cerrler bir tamlamanın başına geldiklerinde kendilerinden sonraki kelimenin son harfini esreli (ı-i sesiyle) okutarak ikinci kelimeye bağlatırlar. (Bk. Tablodaki örnekler)

2 – Son Harfi Üstünlü (a-e sesiyle) Okunan edatlar: Bu edatlar da kelime başına gelirler. Kendileri tamlamanın ilk kelimesi olabildikleri gibi, bir tamlamanın başında da yer alabilirler. Bu edatlardan bazıları Farsça yapılı tamlamalarda tamlamanın ilk kelimesi (tamlanan) olarak da kullanılabilmiştir. (Bk. Tablodaki örnekler)

Tablo: Son harfi üstünlü edatlar, anlamları ve kullanım örnekleri

Son harfi Üstünlü Edat	Anlamı	Örnek kullanım	Örneğin anlamı
Kable - قبل	Önce, -dan önce	Kable'l-feth – قبل الفتح	Fetihten önce
		Kable imtihâni'l-âhire – قبل امتحان الآخره	Son sınavdan önce
ba'de - بعد	Sonra, -dan sonra	ba'de'z-zuhr – بعد الظهر	Öğleden sonra
		ba'de târîhi'l-mevt – بعد تاريخ الموت	Ölüm tarihinden sonra
		ba'dehû - بعده	Ondan sonra
Fevka - فوق	Üstü, -nın üstü	Fevka'l-âde – فوق العاده	Olağanüstü
Tahte - تحت	Altı, -nın altı	Tahte't-türâb – تحت التراب	Toprağın altı
		Tahte'l-bahr – تحت البحر	Denizaltı
Beyne - بين	Arası, -nın arası	Beyne'd-düvel – بين الدول	Devletler arası
		Beyne devleteyni'l-muhârebeyn –	Savaşan iki devlet arası

		بين دولتين المخار بين	
Hasbe - حسب	Geregi, -nın geregi	Hasbe'l-kader – حسب القدر	Kader geregi